

Λάρκος Λάρκου

ΔΕΚΑ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΕΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2008

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγικά
2. Αρχιεπίσκοπος Μακάριος
3. Σπύρος Κυπριανού
4. Βάσος Λυσσαρίδης,
5. Γλαύκος Κληρίδης
6. Εζεκίας Παπαϊωάννου
7. Τάσος Παπαδόπουλος
8. Δημήτρης Χριστόφιας
9. Νίκος Αναστασιάδης
10. Γιώργος Βασιλείου
11. Γιάννος Κρανιδιώτης

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Δέκα πρόσωπα που σημάδεψαν την πολιτική ιστορία της Κύπρου τις τελευταίες δεκαετίες. Δέκα πρόσωπα που είχαν και έχουν φίλους και εχθρούς, οπαδούς και αντιπάλους. Δεν είναι εύκολο έργο να επιχειρήσει κανείς να καταγράψει σε βασικές γραμμές τη συνολική τους εισφορά στο ιστορικό γίνεσθαι. Η χρονική απόσταση δεν είναι μεγάλη, και μερικοί από αυτούς είναι πρωταγωνιστές και στη σημερινή πολιτική σκηνή. Επεχείρησα να προσεγγίσω το έργο και την προσωπικότητά τους με κριτική διάθεση ώστε να αναδείξω τόσο τα θετικά όσο και τα αρνητικά από τη δράση τους. Ομολογώ ότι το έργο αυτό ήταν ιδιαίτερος δύσκολο. Οι πρωτογενείς πηγές είτε επαινούν είτε κατεδαφίζουν το έργο τους με βάση την κομματική προτίμηση ή την ιδεολογική ταύτιση. Προσπάθησα να κρατήσω δίκαιες αποστάσεις από πρόσωπα που γνώρισα ή που έτυχε να συναντήσω. Είναι στην κρίση του αναγνώστη να αποτιμήσει το αποτέλεσμα της προσπάθειας αυτής. Ωστόσο, οφείλω να ομολογήσω ότι η υποκειμενική κρίση παραμένει ισχυρή σε περιπτώσεις που έτυχε να γνωρίσω την εσωτερική διάσταση ορισμένων γεγονότων, κάτι που παραμένει βαθιά χαραγμένο στη μνήμη μου ως προσωπική

μαρτυρία. Το βιβλίο «ΔΕΚΑ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΕΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ», προσφέρει μια βάση αξιολόγησης για πρόσωπα ολόκληρου του πολιτικού φάσματος έτσι που ο αναγνώστης να μπορεί να συγκρίνει τους κορυφαίους εκπροσώπους όλου του ιδεολογικού φάσματος σε διαφορετικές εποχές της σύγχρονης κυπριακής ιστορίας. Ελπίζω το αποτέλεσμα αυτής της προσπάθειας να αποτελεί μια καλή ευκαιρία για σφαιρικό προβληματισμό πάνω σε πρόσωπα και γεγονότα που διαμόρφωσαν την πορεία μας και επηρεάζουν τη ζωή μας έως και σήμερα.

Λάρκος Λάρκου

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΜΑΚΑΡΙΟΣ

Βιογραφία

Γεννήθηκε στο χωριό Παναγιά της Πάφου, στις 13 Αυγούστου 1913. Αρχιεπίσκοπος από το 1950 και πρώτος πρόεδρος της Δημοκρατίας από το 1960 μέχρι το θάνατό του, το 1977. Το 1926 μπήκε στο Μοναστήρι του Κύκκου ως ιερομόναχος. Φοίτησε στο Παγκύπριο Γυμνάσιο στη Λευκωσία. Το 1942 πήρε το πτυχίο της Θεολογικής Σχολής στην Αθήνα. Το 1948 με υποτροφία από το Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών ξεκίνησε σπουδές στο Πανεπιστήμιο της Βοστώνης, στις ΗΠΑ. Το 1948, κατά τη διάρκεια των σπουδών του, εξελέγη Επίσκοπος Κιτίου και επέστρεψε στην Κύπρο. Πολιτικός ηγέτης του αγώνα της ΕΟΚΑ, 1955-59. Μετά την υπογραφή των Συμφωνιών Ζυρίχης-Λονδίνου εξελέγη Πρόεδρος της Δημοκρατίας

υποστηρίζοντας τη γραμμή του εφικτού. Υπήρξε στόχος δολοφονικών επιθέσεων από ακροδεξιές οργανώσεις. Η στρατιωτική δικτατορία στην Ελλάδα σε συνεργασία με την ηγετική ομάδα της ΕΟΚΑ Β οργάνωσαν εναντίον του πραξικόπημα -15 Ιουλίου 1974. Κατέφυγε στο εξωτερικό. Ακολούθησε η τουρκική εισβολή-20 Ιουλίου 1974. Ο Μακάριος επέστρεψε στην Κύπρο στις 8 Δεκεμβρίου 1974. Τον Φεβρουάριο του 1977 υπέγραψε τις Συμφωνίες Κορυφής με τον Ρ. Ντενκτάς για ομοσπονδιακή λύση στο κυπριακό ως αποτέλεσμα της τουρκικής εισβολής. Απεβίωσε στις 3 Αυγούστου του 1977 μετά από έμφραγμα του μυοκαρδίου, σε ηλικία 64 ετών.

Ανάλυση

Σπάνια πολιτικός ηγέτης είχε το προνόμιο να αγαπηθεί τόσο πολύ από το λαό του. Στα πρώτα χρόνια της Κυπριακής Ανεξαρτησίας, στα μάτια της μεγάλης πλειοψηφίας των ε/κ ήταν ο χαρισματικός τιμονιέρης, που με ένα νεύμα του το πλήθος γινόταν πιστός ακόλουθος. Εξαιρετικά ικανός ομιλητής, με σπάνιο εσωτερικό ρυθμό στην εκφώνηση του λόγου του, είχε πειστικότητα που συνοδευόταν από βυζαντινή μεγαλοπρέπεια.

Εμπειρικός πολιτικός, έμαθε πολιτική μέσα από τις ζωντανές της λειτουργίες-αγώνας της ΕΟΚΑ, διαπραγματεύσεις με τους άγγλους, συνομιλίες με τις ελληνικές κυβερνήσεις.

Φλογερός οπαδός του ενωτικού ιδεώδους, κατενόησε σχετικά έγκαιρα ότι το εφικτόν/ανεξαρτησία είναι ο δρόμος της προόδου. Υποστήριξε τη λύση του ανεξάρτητου κυπριακού κράτους (1959) μπροστά στον κίνδυνο του χειρότερου-διχοτόμηση. Με μοναδική επικοινωνιακή μαεστρία -μοναδική στην κυπριακή ιστορία- παρουσίασε το συμβιβασμό της Ζυρίχης-Λονδίνου ως τον αγώνα που δικαιώθηκε -«νενικήκαμεν» ήταν το σλόγκαν που έγραψε ιστορία στο λόγο της Φανερωμένης...

Το φωτοστέφανο της απόλυτης σχέσης με το λαό του, του προσέδωσε μεγάλες ποσότητες φιλαυτίας και υπερβολικού συγκεντρωτισμού. Μπροστά του οι συνεργάτες του συναγωνίζονταν

σε προσφορά κολακείας, γεγονός που δεν βοήθησε στον απογαλακτισμό της πολιτικής ζωής, κυρίως στη δεκαετία του '60. Συνεπής θιασώτης της «μικτής» οικονομίας, είχε ιδιαίτερη έφεση να τακτοποιεί προσωπικά προβλήματα πολιτών με τον ιερατικό τρόπο (προσωπική επαφή και εξυπηρέτηση) παρά με τον πολιτικό (πολιτική λύση με θεσμικό τρόπο).

Πίστευε στο άστρο του ακόμα και όταν οι συσχετισμοί δύναμης δεν ήταν ευνοϊκή για μια απόφασή του όπως λ.χ. η υποβολή των «13 Σημείων» για τροποποιήσεις του Συντάγματος Ζυρίχης-Λονδίνου, ερήμην της ελληνικής κυβέρνησης. Συμπεριφέρθηκε με απρέπεια στον Κ. Καραμανλή: μαζί υπέγραψαν τις Συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου αλλά στο τέλος ο Μακάριος έγινε ο ήρωας στα μάτια πολλών ε/κ και ο Καραμανλής θεωρήθηκε ο «ένοχος» των κατά καιρούς αδυναμιών τους- γι' αυτό και ουδέποτε επεσκέφθη την Κύπρο...

Η στροφή στη γραμμή του εφικτού τον έφερε σε πλήρη πολιτική/προσωπική ρήξη με τον στερούμενο αξιόλογης πολιτικής κρίσης και πείσμονα στρατηγό Γ. Γρίβα και έτσι οι δύο ηγέτες του αγώνα του 1955-59, εκλείσαν τον κύκλο τους στη δεκαετία του '70 με έναν πολύ δραματικό τρόπο: ο πρώτος ως σωτήρας-1977, και ο δεύτερος ως ολετήρας, 1974.

Η διεθνής εικόνα του Μακαρίου προέτρεχε εκείνης της Κύπρου. Ειπώθηκε εύστοχα ότι κάπου και εάν αγνοούσαν την Κύπρο, ήταν πιο γνωστό διαβατήριο το όνομα «Μακάριος». Η σοβαρή εικόνα του καθώς και το εκκλησιαστικό του ένδυμα, προσέδιδαν επιβλητικό ηγετικό παράστημα και αυξημένη επιρροή στους πολίτες. Δεν χωράει αμφιβολία ότι αφιέρωσε κάθε ικμάδα της εκκλησιαστικής και πολιτικής του εμπειρίας στον αγώνα του για να δει η Κύπρος καλύτερες ημέρες. Διέπραξε λάθη ανάλυσης σε μια περίοδο που οι κύπριοι πολιτικοί μάθαιναν πολιτική κυρίως από τα αποτελέσματα των επιλογών τους...

ΣΠΥΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ

Βιογραφία

Γεννήθηκε στη Λεμεσό στις 28 Οκτωβρίου 1932. Σπούδασε οικονομικές και εμπορικές επιστήμες στο City of London College και νομική στο Gray's Inn. Το 1952 διορίστηκε γραμματέας του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου. Μετά την ανακήρυξη της Ανεξαρτησίας της Κύπρου το 1960 διορίστηκε από τον Πρόεδρο Μακάριο Υπουργός Εξωτερικών. Στις 5 Μαΐου 1972 παραιτήθηκε, ύστερα από σοβαρή διαφωνία του με τη στρατιωτική δικτατορία στην Ελλάδα.

Στις 12 Μαΐου 1976 ίδρυσε το Δημοκρατικό Κόμμα (ΔΗ.ΚΟ.). Στις 3 Σεπτεμβρίου 1977 εκλέγηκε ομόφωνα Πρόεδρος για τη συμπλήρωση του υπόλοιπου της θητείας του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου. Στις Προεδρικές εκλογές της 28ης Φεβρουαρίου 1978 εξελέγη πρόεδρος και επανεξελέγη στις προεδρικές της 13ης Φεβρουαρίου 1983. Μετά τις βουλευτικές εκλογές της 26ης Μαΐου 1996 εξελέγη Πρόεδρος της Βουλής. Ήταν έγγαμος και είχε δύο γιους. Πέθανε στις 12 Μαρτίου 2002.

Ανάλυση

Αδιαμφισβήτητα από τους πρωταγωνιστές της πολιτικής ζωής της Κύπρου για πολλές δεκαετίες. "Παιδί" μιας εποχής (δεκαετία του

'50) που γέννησε τον αγνό πατριωτισμό και την αυτοθυσία. Ο Σ. Κυπριανού είχε αυτά τα χαρακτηριστικά. Η τύχη, οι ιστορικές συγκυρίες στάθηκαν πολύ ευνοϊκές γι' αυτόν. Υπουργός Εξωτερικών δώδεκα χρόνια, Πρόεδρος της Δημοκρατίας ένδεκα, και Πρόεδρος της Βουλής πέντε. Ο Σ. Κυπριανού δεν ήταν ένας χαρισματικός πολιτικός. Μέτριος έως κακός ρήτορας, αρεσκόταν στη διατύπωση πολύπλοκων εκφράσεων, συχνά μη καλά διατυπωμένων. Ωστόσο, απέδειξε με έργα πως όταν διαμόρφωνε στόχους, πολύ συχνά τους υλοποιούσε. Έδινε (ίσως ηθελημένα) την εντύπωση πως δεν μπορούσε, αλλά στο τέλος έκανε το δικό του. Σημαντικός σταθμός στην πορεία του ήταν η σύγκρουσή του με το δικτατορικό καθεστώς των Αθηνών. Αυτό του προσέδωσε κύρος και (κυρίως) αξιοπιστία. Τα χρόνια της Προεδρίας του, είχαν εμφανή τα σημάδια της ταύτισης Κόμματος-Κράτους. Το ΔΗΚΟ μετατράπηκε σε "παράρτημα" του κράτους, και πολλές δραστηριότητες του κόμματος είχαν απλά "διεκπεραιωτικό" χαρακτήρα. Ο Σ. Κυπριανού συνέβαλε αποφασιστικά στην υποβάθμιση της πολιτικής ζωής, όταν έπειθε τον κόσμο πως για να πάει μπροστά ήταν αρκετή μια κομματική ταυτότητα.

Πεισματάρης στην εφαρμογή των στόχων του, δεν ευτύχησε να έχει (ή να επιλέγει) τους πιο άξιους για συνεργάτες του. Είχε, όμως, τη δυνατότητα να ασκεί γοητεία στους γύρω του, να περνά τη γραμμή του. Το δικό του φωτοστέφανο υπήρξε η γενική εικόνα του ως πατριώτη πολιτικού. Στενοί του συνεργάτες, αν και του καταλόγισαν λάθος κινήσεις, εντούτοις αναγνώριζαν πως οι ενέργειες του ήταν χωρίς ιδιοτελή κίνητρα, ήταν "για το καλό του τόπου". Πολιτικός που δεν είχε αίσθηση της αξίας της σιωπής, τάλαιπώρησε και τον εαυτό του και την πολιτική ζωή με τη συστηματική αμετροέπεια και τις πρόχειρα προετοιμασμένες ομιλίες του. Ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια το στοιχείο αυτό πήρε ακραίες διαστάσεις. Όταν επέλεγε τη σιωπή, ή την εγκράτεια λόγου, οι μετοχές του ανέβαιναν.

Σταθερά ευαίσθητος στο να έχει καλές σχέσεις με τις δημοκρατικά εκλεγμένες ελληνικές κυβερνήσεις, ιδιαίτερα ενοχλήθηκε από τη δημόσια αποδοκιμασία του «μίνιμουμ προγράμματος διακυβέρνησης» ανάμεσα στο ΔΗΚΟ και το ΑΚΕΛ (1982) από τον τότε Πρωθυπουργό

της Ελλάδας Α. Παπανδρέου, και κατέβαλε κάθε προσπάθεια για να ξεπεραστεί η κρίση. Στα πλαίσια αυτά έκανε και μια σημαντική χειρονομία προς το Σ.Κ. ΕΔΕΚ ψηφίζοντας (το ΔΗΚΟ) το Β. Λυσσαρίδη (1986) για τη θέση του Προέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Μετά την πτώση του ανατολικού μπλοκ, δεν μπόρεσε να παρακολουθήσει τις ραγδαίες αλλαγές στον Ευρωπαϊκό χώρο. Επιφυλακτικός στις μεγάλες κινήσεις που έφεραν την Κύπρο στα πρόθυρα της ένταξης (λ.χ. 6 Μαρτίου 1995), διαφώνησε με τις μεγάλες πρωτοβουλίες του Γ. Κρανιδιώτη προς την κατεύθυνση της διπλωματίας των διασυνδέσεων. Είχε περισσότερη εμπιστοσύνη στις δικές του προσωπικές εμπνεύσεις και αυτό το στοιχείο ενισχύθηκε περισσότερο από την απρόσμενα θετική για τον ίδιο και το κόμμα του έκβαση του Β΄ γύρου των Προεδρικών εκλογών του 1993. Το ένστικτο της αυτοσυντήρησής του (και του ΔΗΚΟ) έπεισαν ένα ολόκληρο κόμμα να κάνει τις "υπερβάσεις" του. Το 1983 με το ΑΚΕΛ, το 1993 με τον Γ.Κληρίδη (και 4½ χρόνια «συγκυβέρνησης» με τον ΔΗΣΥ)...

ΒΑΣΟΣ ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ

Βιογραφία

Γεννήθηκε στο χωριό Λεύκαρα στις 13 Μαΐου 1920. Σπούδασε ιατρική στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Πρόεδρος του Ιατρικού Συλλόγου «Ιπποκράτης» στη Λευκωσία. Το 1969 ίδρυσε το ΣΚ ΕΔΕΚ. Πρόεδρος του ΣΚ ΕΔΕΚ από το 1969 έως το 2002. Σε

δολοφονική απόπειρα κατά της ζωής του από δυνάμεις της ακροδεξιάς στις 30 Αυγούστου 1974, σκοτώθηκε ο ποιητής Δώρος Λοίζου και ο ίδιος τραυματίστηκε ελαφρά. Γεννήθηκε στο χωριό Λεύκαρα στις 13 Μαΐου 1920. Σπούδασε ιατρική στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Πρόεδρος του Ιατρικού Συλλόγου «Ιπποκράτης» στη Λευκωσία. Το 1969 ίδρυσε το ΣΚ ΕΔΕΚ. Πρόεδρος του ΣΚ ΕΔΕΚ από το 1969 έως το 2002. Σε δολοφονική απόπειρα κατά της ζωής του από δυνάμεις της ακροδεξιάς στις 30 Αυγούστου 1974, σκοτώθηκε ο ποιητής Δώρος Λοίζου και ο ίδιος τραυματίστηκε ελαφρά. Το 1960 εξελέγη βουλευτής με τη σημαία του «Πατριωτικού Μετώπου». Πρόεδρος της Βουλής 1985-1991. Συμμετείχε σε κινήματα αλληλεγγύης στον Τρίτο Κόσμο με ηγετικούς ρόλους. Επίτιμος Πρόεδρος του ΣΚ ΕΔΕΚ από το 2002. Είναι παντρεμένος με τη δημοσιογράφο Βαρβάρα Λυσσαρίδου

Ανάλυση

Ίσως ο πιο χαρισματικός από του επιγόνους του Μακαρίου. Άριστος μαθητής, αργότερα ιατρός με μεγάλη φήμη, πολιτικός, ποιητής, ζωγράφος. Αναμφίβολα σε τρεις τομείς έχει δώσει σημαντικά δείγματα γραφής μιας προσωπικότητας που έγραψε ιστορία. Πρώτο, η πρωτοβουλία του να ιδρύσει το πρώτο στην κυπριακή ιστορία σοσιαλιστικό κόμμα (1969), δεύτερο, η σθεναρή πάλη του κατά της στρατιωτικής δικτατορίας στην Ελλάδα (1967-1974) και του πραξικοπήματος στην Κύπρο (1974), και τρίτο ακολουθώντας τη δική του ρήση ότι «δεν υπάρχει αλληλεγγύη σε ανύπαρκτους αγώνες» ανέπτυξε στενούς δεσμούς με απελευθερωτικά κινήματα στον Τρίτο Κόσμο και επαφές με επιφανείς ηγέτες τους όπως ο Ν. Μαντέλα, ο Γ. Αραφάτ, ο Φ. Κάστρο, ο Γ. Τίτο, ο Α. Νέτο, κ.ά. Αυτά τα χαρίσματα του έδωσαν την ανεπτυγμένη πεποίθηση ότι η κυπριακή ιστορία δεν του προσέφερε όσα θα εδικαιούτο ή όσα θα άξιζε, όπως τα προσέφερε σε άλλους, όπως λ.χ. στον Σ. Κυπριανού ή στον Γ. Κληρίδη. Ίσως, γι' αυτό εξεβίαζε συχνά τους συσχετισμούς κομματικών δυνάμεων ώστε να του βγει ο

πρώτος στόχος- η προεδρία της Δημοκρατίας. Δεν το πέτυχε. Έγινε ένας επιτυχημένος πρόεδρος της Βουλής, 1985-91, πραγματικά πρόεδρος όλων των κοινοβουλευτικών ομάδων. Υποψήφιος σχεδόν σε όλες τις προεδρικές εκλογές. Σταθερά πολύ εχθρικός απέναντι στον Γ. Κληρίδη, ολοκλήρωσε τον κύκλο της έντασης μαζί του με το διορισμό δύο υπουργών του κόμματός του στην κυβέρνηση Κληρίδη-1998/99. Οι σχέσεις του με το ΑΚΕΛ ήταν αδιάλειπτα στον κύκλο της καχυποψίας και της εχθρότητας. Τα αισθήματα της αντιπάθειας ήταν αμοιβαία. Ως ένα βαθμό αυτό εξηγεί και την προτίμησή του στην υποψηφιότητα Τ. Παπαδόπουλου, αντί εκείνης του Δ. Χριστόφια στις Προεδρικές Εκλογές του 2008.

Άριστος χειριστής της ελληνικής γλώσσας, δεινός ρήτορας, αν και συχνά χωρίς την αναγκαία προετοιμασία, σημαντικός παραγωγός πολιτικής, δημιουργός ισχυρών συμβολισμών και εικόνας. Με ειδικές ευαισθησίες στον πολιτισμό ανέπτυξε καλές σχέσεις με ανθρώπους του πνεύματος τόσο στην Κύπρο όσο και στην Ελλάδα.

Πολιτικός των μεγάλων οραμάτων, που, όμως, δεν μπόρεσε να τα δει να μετουσιώνονται σε συγκεκριμένο αποτέλεσμα. Το κόμμα που δημιούργησε παρέμεινε σε μονοψήφιο εκλογικό ποσοστό. Συγκεντρωτικός, η κυρίαχη πηγή εξουσίας στο κόμμα του, και, συχνά, ιδιαίτερα επιθετικός απέναντι στην άλλη άποψη, εάν εκτιμούσε ότι αυτή δυσκόλευε ή παρεμπόδιζε τις προσωπικές του στρατηγικές... Σε κρίσιμες στιγμές της ανάγκης να επιλέξει ανάμεσα σε διάφορα χρώματα στις προεδρικές εκλογές, δικαίωσε τη ρήση ενός πολιτικού του φίλου: «Όταν λες στο Βάσο, αυτή είναι η πόρτα, μπορείς να την περάσεις, συχνά προτιμούσε να περάσει από τον τοίχο...».

ΓΛΑΥΚΟΣ ΚΛΗΡΙΔΗΣ

Βιογραφία

Γεννήθηκε στη Λευκωσία στις 24 Απριλίου 1919. Συμμετείχε στον αγώνα για την Ελευθερία της Κύπρου. Διετέλεσε Πρόεδρος της Βουλής Κύπρου και συναρχηγός στο «Ενιαίον Κόμμα». Το 1976 ίδρυσε το κόμμα του «Δημοκρατικού Συναγερμού». Δέκα χρόνια Πρόεδρος της Δημοκρατίας: εξελέγη στις 14 Φεβρουαρίου 1993 και επανεξελέγη το 1998. Έθεσε υποψηφιότητα και στις προεδρικές εκλογές του 2003. Με τη σύζυγό του Λίλα- Ειρήνη απέκτησαν μία κόρη.

Ανάλυση

Ο «πατριάρχης» της κυπριακής συντηρητικής παράταξης που την οδήγησε δύο πενταετίες στην εξουσία. Γόνος με «καλές συστάσεις», έγινε ευρέως γνωστός όταν διαφώνησε με τον πατέρα του Ιωάννη Κληρίδη στις πρώτες προεδρικές εκλογές του 1959. Ο Γ. Κληρίδης στήριξε τις Συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου, συνεπώς ήταν δίπλα στο Μακάριο και όχι δίπλα στον πατέρα του. Με την επίκληση τριού αρχαιοελληνικού ρητού «μητρός τε και πατρός και των άλλων προγόνων απάντων, τιμιώτερον εστίν η πατρίς», μπήκε στον πολιτικό στίβο με αξιώσεις. Ενέγραψε υποθήκες για το μέλλον του ως πολιτικός του ρεαλισμού και της μετριοπάθειας. Με καλή αστική καταγωγή κατάφερε να διατηρήσει την επιρροή του τόσο στην αστική τάξη όσο και στα αγροτικά στρώματα του πληθυσμού ομιλώντας

συχνά διπλή γλώσσα: ρεαλιστής στους αστούς και «ελληνοκεντρικός» στους αγρότες, έπαιξε σε «δύο βάρκες» και κέρδισε δύο προεδρικές Θητείες, νίκη στις εκλογές του 1993 και του 1998. Εξαιρετικός τακτικιστής, αν και μερικές φορές αυτό απέβαινε εις βάρος των εθνικών συμφερόντων.

Το 1976 ίδρυσε το κόμμα του ΔΗΣΥ-Δημοκρατικός Συναγερμός- αφήνοντας πίσω του την κληρονομιά του «Ενιαίου Κόμματος». Στον ΔΗΣΥ ο Γ. Κληρίδης έδωσε στέγη σε όλους-από τους κρατικιστές έως τους νεοφιλελεύθερους, από τους δημαγωγούς της παλαιάς δεξιάς έως του προωθημένους οπαδούς της διζωνικής-δικοινοτικής ομοσπονδίας. Αυτή η αντιφατική ιδεολογική συγκρότηση του ΔΗΣΥ απεδείχθη αδιέξοδη απέναντι σε δύσκολες αποφάσεις όπως λ.χ. η τοποθέτηση του ΔΗΣΥ στο δημοψήφισμα για τη λύση του κυπριακού με βάση το σχέδιο λύσης του ΟΗΕ, το 2004, όπου η μεγάλη πλειοψηφία των οπαδών του πήρε την αντίθετη θέση (απόρριψη) από εκείνη που εισηγήθηκε η κομματική ηγεσία αλλά και ο ίδιος ο Γ. Κληρίδης ως ο γενάρχης του (έγκριση). Αν και ηγέτης συντηρητικής παράταξης είχε απήχηση στους τ/κ, ίσως επειδή δεν έλαβε κάποιο μέρος στις διακοινοτικές συγκρούσεις του 1963-64 αλλά και εξαιτίας της γενικότερης μη συγκρουσιακού τύπου προσωπικότητάς του.

Συμπορεύθηκε με τον Γ.Βασιλείου από το 1988 έως το 1992 για να τον εγκαταλείψει λίγους μήνες πριν τις προεδρικές εκλογές του 1993, αφήνοντας τις Ιδέες και το Χάρτη Γκάλι στα χέρια του Γ. Βασιλείου...Με την εκλογή του έπαιξε κορώνα γράμματα την ενταξιακή πορεία της Κύπρου με την περιπέτεια δικής του εμπνεύσεως υπό τον κωδικό τίτλο «ρωσικοί πύραυλοι S300». Στη συνέχεια η ελληνική κυβέρνηση του Κ. Σημίτη αποφάσισε τη μεταφορά τους στην Κρήτη κάτω από το βάρος του απειλητικού μηνύματος Ζ. Σιράκ ότι θα μπλοκάρει την ενταξιακή πορεία της Κύπρου. Ωστόσο, ο Γ. Κληρίδης ζήτησε-ως τελευταία χειρονομία- να έρθουν στην Κύπρο, έστω και «συμβολικά»...

Πολιτικός με χιούμορ, με ανεκτικότητα απέναντι στις άλλες απόψεις, αφοσιωμένος πλήρως στο εθνικό ζήτημα. «Ανέπνεε» πραγματικά όταν οι περιστάσεις τον οδηγούσαν να χειριστεί πτυχές από το εθνικό ζήτημα. Στη διάρκεια της προεδρίας του ελάχιστη

σημασία έδινε στα ζητήματα εσωτερικής διακυβέρνησης και, ως εκ τούτου, οι υπουργοί του απολάμβαναν εξαιρετικά μεγάλης ποσότητας αυτονομία στις δραστηριότητές τους.

Στη συνέχεια -ως πρώην πρόεδρος- συμπεριφέρθηκε ως ευπρεπής πολιτικός, έδωσε κύρος στην αξία της σιωπής. Δεν ασχολήθηκε με την τρέχουσα κομματική αντιδικία, δεν απαντούσε σε κριτικές που αφορούσαν τη δεκαετή διακυβέρνησή του. Αντίθετα, συμπύκνωσε όλη την εμπειρία του σε βιβλία όπου κατέγραψε σημαντικές στιγμές της προσωπικής του διαδρομής με εξιστόρηση γεγονότων που έζησε από πρώτο χέρι. Είναι ο μόνος κύπριος πολιτικός που κατενόησε τη σημασία του γραπτού λόγου, γι' αυτό και πήρε την απόφαση να δώσει στην πολιτική ιστορία της νήσου τις «Καταθέσεις» και τα «Ντοκουμέντα» του.

Συνεργάστηκε στενά με τις κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ, των πρωθυπουργών Α. Παπανδρέου και Κ. Σημίτη και αυτό ήταν πολύ σημαντικό για να προωθηθεί η ενταξιακή πορεία της Κύπρου. Στη διάρκεια αυτής της πορείας δεν παρουσίασε κάποιες ιδέες, δεν άνοιξε δρόμους όταν οι δυσκολίες ήταν σημαντικές- 1995, 1998, 1999. Ωστόσο, ακολούθησε τις πρωτοβουλίες Κρανιδιώτη, τις στήριξε, και γι' αυτό ένα σημαντικό κομμάτι της τελικής επιτυχίας της ένταξης στην ΕΕ (1^η Μαΐου 2004) του ανήκει.

ΕΖΕΚΙΑΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Βιογραφία

Γεννήθηκε στο Κελλάκι της Λεμεσού το 1908. Τέλειωσε την Αμερικάνικη Ακαδημία της Λάρνακας και δούλεψε στα κυπριακά

μεταλλεία, στο λιμάνι του Πειραιά και στο Λονδίνο. Έλαβε μέρος στον ισπανικό εμφύλιο πολεμώντας στο πλευρό των ισπανών κομμουνιστών. Εξελέγη ΓΓ του ΑΚΕΛ το 1949 και παρέμεινε στη θέση αυτή για 40 χρόνια. Ήταν για 28 χρόνια βουλευτής Λεμεσού. Πέθανε στις 14 Απριλίου 1988.

Ανάλυση

Ο ιστορικός ηγέτης του ΑΚΕΛ. Ένας πολιτικός, σπάνιο δείγμα απόλυτης προσήλωσης στο κόμμα, στις ιδέες και την αποστολή του. Η ζωή του ήταν ολόψυχα δεμένη με το ΑΚΕΛ, γι' αυτό και με το τέλος του (1988) άφησε τα περιουσιακά του στοιχεία στο κόμμα του. Λιτός, δογματικός, συλλογικός είναι τα τρία βασικότερα πολιτικά του χαρακτηριστικά.

Ανέτρεψε την πολιτική πρόταση του Πλουτή Σέρβα και την ιδεολογική γοητεία του Αδάμου Αδάμαντος όπως αυτή εκφράστηκε με την υποστήριξη της τότε ηγετικής ομάδας στη Διασκεπτική του Λονδίνου το 1948- επιλογή της σταδιακής αυτοκυβέρνησης, αντί της μετωπικής ρήξης με την αποικιοκρατική δύναμη. Ο Ε. Παπαϊωάννου εισέβαλε στον πολιτικό στίβο της Κύπρου με το γόητρο που απέκτησε ως μαχητής του Εμφυλίου της Ισπανίας και με την πείρα που απέκτησε ζώντας από μέσα την κομματική οργάνωση του ΑΚΕΛ στο Λονδίνο. Έπαιξε το χαρτί της γραμμής «Ένωσις και μόνον Ένωσις» και έτσι ανέτρεψε την προηγούμενη, υπό τον Πλουτή Σέρβα, κομματική ηγεσία. Στη συνέχεια εξέφρασε κατά τρόπο σαφή την αντίθεσή του στον ένοπλο αγώνα της ΕΟΚΑ και με το τέλος του διαφώνησε με την υπογραφή των Συμφωνιών Ζυρίχης-Λονδίνου.

Ηγέτης που σφράγισε τις πιο μεγάλες αλλαγές στην πολιτική του διαδρομή, ταυτόσημες με την ίδια την ιστορία της Κύπρου. Το 1959 υποστήριξε την αντιζυριχική υποψηφιότητα Ι. Κληρίδη στις προεδρικές εκλογές και αμέσως μετά (1960) έκανε τη μεγάλη στροφή και έδωσε τη σταθερή υποστήριξή του στη γραμμή του εφικτού όπως την εξέφραζε ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος στις πρώτες βουλευτικές εκλογές στην κυπριακή ιστορία.

Πολιτικός χωρίς κοινωνική ζωή, δύστροπος και απότομος, υπέτασσε τα πάντα στην υπηρεσία της κομματικής γραμμής. Τυπικός στις υποχρεώσεις του δεν αμελούσε και ως ΓΓ την παρουσία του στην Κομματική Οργάνωση Βάσης (Κ.Ο.Β.) της περιοχής του. Σχεδίασε τη διαδοχή του και έτσι προετοίμασε κατάλληλα τον ηγέτη της ΕΔΟΝ Δ. Χριστόφια για την μεγάλη στιγμή τους. Βασικό κομμάτι της ιδεολογικής παρακαταθήκης στο διάδοχό του ήταν να δώσει την πρώτη φροντίδα του στην πολιτική των συμμαχιών-κυρίως με το ΔΗΚΟ. Αυτό δεν ήταν μια μόνο μια αντι-ΔΗΣΥ πολιτική, αλλά και μια έκφραση της βαθιάς προκατάληψης αλλά και σθεναρής αντιπάθειας που είχε προς την προσωπικότητα του Β. Λυσσαρίδη. Το στοίχημα που έθεσε στον εαυτό του «εάν ο Γ. Κληρίδης εκλεγεί πρόεδρος της Δημοκρατίας, να δει τα αυτιά του έξω από τον καθρέφτη», δεν δικαιώθηκε. Πέντε χρόνια μετά, ο Γ. Κληρίδης εξελέγη πρόεδρος αλλά ο Ε. Παπαϊωάννου δεν ήταν παρών για να δει τις νέες κομματικές συσπειρώσεις. Ο Σ. Κυπριανού, που ο ίδιος εξέλεξε δύο φορές πρόεδρο, έγινε ο αρχιτέκτονας της εκλογής Γ. Κληρίδη στην προεδρία, εν ονόματι της εγκατάλειψης των Ιδεών Γκάλι-1993.

Πράγμα μάλλον σπάνιο για την πολιτική του συγκρότηση, επέλεξε τον επιχειρηματία και παλαιό αριστερό Γιώργο Βασιλείου ως υποψήφιο για τη διεκδίκηση της Προεδρίας της Δημοκρατίας-1987. Κέρδισε το στοίχημα στις προεδρικές εκλογές του 1988 και έτσι το ΑΚΕΛ, μετά τη ρήξη με τον Σ. Κυπριανού, κατάφερε να αλλάξει τις ισορροπίες χάρις στην απρόβλεπτη κίνηση του Ε. Παπαϊωάννου...

ΤΑΣΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Βιογραφία

Γεννήθηκε στη Λευκωσία στις 7 Ιανουαρίου 1934 και σπούδασε νομικά στο Λονδίνο. Δικηγόρος. Ασχολήθηκε με την πολιτική από πολύ μικρή ηλικία. Έλαβε μέρος στον αγώνα της ΕΟΚΑ. Παντρεμένος με τη Φωτεινή Παπαδοπούλου με την οποία απέκτησαν τέσσερα παιδιά. Με την ανακήρυξη της κυπριακής ανεξαρτησίας, έγινε υπουργός για δώδεκα χρόνια στις κυβερνήσεις Μακαρίου. Ιδρυτής του Κόμματος της «Ένωσης Κέντρου» και της εφημερίδας «Κήρυκας». Το 2000 εκλέγεται πρόεδρος του ΔΗΚΟ σε διαδοχή του Σ. Κυπριανού. Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας το Φεβρουάριο του 2003 ως επικεφαλής της «Τριμερούς Συμμαχίας» ανάμεσα σε ΔΗΚΟ, ΑΚΕΛ, ΕΔΕΚ. Το 2006 παραιτήθηκε από την προεδρία του ΔΗΚΟ. Διεκδίκησε την επανεκλογή του στην Προεδρία της Δημοκρατίας στις προεδρικές εκλογές του 2008 με την υποστήριξη του ΔΗΚΟ, του ΣΚ ΕΔΕΚ, του ΕΥΡΩΚΟ, του ΑΔΗΚ και των Οικολόγων. Με ποσοστό 31%, απέτυχε να περάσει στο δεύτερο γύρο των προεδρικών εκλογών στις 17 Φεβρουαρίου 2008. Πέθανε στις 12 Δεκεμβρίου 2008.

Ανάλυση

Πολιτικός με «μικρομεσαία» πολιτική πορεία, κατάφερε στον επίλογό της την μεγάλη ανατροπή. Η έναρξη της πολιτικής του διαδρομής συνδέθηκε με την συμμετοχή του στον απελευθερωτικό αγώνα της ΕΟΚΑ-1955/59. Συμμετείχε στην από 35 άτομα

κυπριακή αντιπροσωπεία στο Λονδίνο (1959) με σκοπό την υπογραφή της συμφωνίας της Ζυρίχης για τη δημιουργία ανεξάρτητου κυπριακού κράτους. Διαφώνησε με την υπογραφή των συμφωνιών της Ζυρίχης και συμβούλεψε το Μακάριο να τις απορρίψει. Με την εκλογή Μακαρίου στην προεδρία της Δημοκρατίας ο Τ. Παπαδόπουλος διορίσθηκε πρώτος Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Ιδρυτικό στέλεχος του «Ενιαίου» κόμματος της δεξιάς στην περίοδο πριν την εισβολή. Ηγέτης του «Ενιαίου» ανέλαβε ο Γ. Κληρίδης με υπαρχηγό τον Τ. Παπαδόπουλο. Μετά την τουρκική εισβολή διαφώνησε με τη γραμμή Κληρίδη στο κυπριακό και έγινε δημιουργός και ηγέτης του κόμματος της μικρής σε επιρροή «Ένωσης Κέντρου» (2 έως 3% η εκλογική της επιρροή). Ο Τ. Παπαδόπουλος εγκατέλειψε τη «μοναχική» πορεία της «Ένωσης Κέντρου» και αποφάσισε να τα βρει με τον ασθενούντα Σ. Κυπριανού. Έτσι εξελέγη πρόεδρος του κεντρώου Δημοκρατικού Κόμματος (ΔΗΚΟ) το 2000. Με συνεπή προσπάθεια πέτυχε να αξιοποιήσει την ανάγκη της ηγεσίας του ΑΚΕΛ για νίκη στις προεδρικές του 2003. Έτσι μπήκαν οι βάσεις για την ένταξή του στην κεντρική πολιτική σκηνή με επιστέγασμα τη νίκη του στις Προεδρικές εκλογές του 2003.

Πολιτικός με ισχυρές απόψεις, με φανατικούς φίλους και εξίσου φανατικούς εχθρούς, άκαμπτος σε ότι αφορά εδραιωμένες πεποιθήσεις του, ακολουθεί την γραμμή του χωρίς ταλαντεύσεις-«ακόμα και όταν όλοι γύρω του λένε το αντίθετο» υποστηρίζει στενός του συνεργάτης. Υπήρξε συνεπής σε όσα για δεκαετίες θεωρεί «άλυτα» προβλήματα- κυπριακό, δημόσια υπηρεσία, δημόσια οικονομικά. Στην άσκηση της προεδρικής του εξουσίας υπήρξε συγκεντρωτικός, εμπιστευόταν ελάχιστους, αλλά στην ουσία βασιζόταν στη δική του ενημέρωση πριν ο ίδιος διαμορφώσει την τελική του άποψη. Ο Τ. Παπαδόπουλος υπήρξε συστηματικός και επιμελής στη μελέτη όλων των φακέλων, κατά κανόνα καλά ενημερωμένος και καλά προετοιμασμένος για να υποστηρίξει πάνω σε κείμενα τη θέση του.

Αναμφίβολα η πολιτική του διαδρομή σηματοδοτείται από την περίοδο του 2003 (εκλογή του από τον Α' γύρο στην Προεδρία της Δημοκρατίας) και το 2004 (έλεγχος του πολιτικού σκηνικού και μαζική απόρριψη από τους ε/κ του σχεδίου λύσης του ΟΗΕ σε δημοψήφισμα στις 24 Απριλίου 2004). Διατύπωσε τις αντιρρήσεις και τις διαφωνίες του πάνω στο σχέδιο λύσης του ΟΗΕ αλλά δεν παρουσίασε κάποιες εφικτές εισηγήσεις καθώς και τον τρόπο ή τις συμμαχίες με τις οποίες θα μπορούσαν αυτές να υλοποιηθούν. Σε αυτή την περίοδο επέδειξε εμμονή στους στόχους του, αν και χρησιμοποίησε πολιτικές κινήσεις ή μεθόδους, ελάχιστα κατανοητές από τους ευρωπαίους συναδέλφους του. Γι' αυτό το λόγο, στη συνέχεια, συνάντησε προβλήματα συνεννόησης με ορισμένους από αυτούς. Δεν κατάφερε να αποκτήσει φίλους στο χώρο της ΕΕ και είναι εξαιρετικά αμφίβολο το εάν μπορούσε να σηκώσει το τηλέφωνο για να μιλήσει ως φίλος σε κάποιον Επίτροπο ή σε κάποιον πρόεδρο ή πρωθυπουργό, χώρας- μέλους της Ένωσης. Όσο πιο πολλές δυσκολίες συναντούσε στον ευρωπαϊκό χώρο, τόσο πιο πολύ συγκεντρωτικός γινόταν στο εσωτερικό σκηνικό. Επέλεξε την επιθετική ρητορεία απέναντι σε όσους διατύπωναν διαφορετικές πολιτικές απόψεις από τις δικές του. Ο τοξικός λόγος έγινε κυρίαρχος επί προεδρίας Παπαδόπουλου, δίχασε την κοινωνία και προκάλεσε ρήξεις ανάμεσα στην κυβέρνηση και την αντιπολίτευση, ακόμα και ανάμεσα σε απλούς πολίτες. Η Κύπρος (ξανα)γύρισε στο δίπολο «πατριώτες και μη πατριώτες» όπως συνέβηκε και σε άλλες περιόδους της πρόσφατης ιστορίας της.

Ο Τ. Παπαδόπουλος είχε τη φήμη του συνεπούς οπαδού της αξιοκρατίας. Με δική του πρωτοβουλία η Βουλή των Αντιπροσώπων ψήφισε νόμο που προέβλεπε την «ποινικοποίηση» του ρουσφετιού. Ωστόσο, όταν έγινε πρόεδρος προώθησε σε σημαντικές θέσεις τους πιο στενούς του φίλους, ιδιαίτερα εκείνους από την εποχή της «Ένωσης Κέντρου»... Στην εσωτερική πολιτική ο Τ. Παπαδόπουλος δούλεψε με αξιόλογη επιτυχία πάνω σε δύο τομείς. Επί της προεδρίας του τα δημόσια οικονομικά σημείωσαν σημαντική

άνθηση και σε συνδυασμό με αυτό, η πολιτική επιτυχία του αγώνα με την ένταξη της Κύπρου στη ζώνη του ευρώ την 1^η Ιανουαρίου 2008. Γι' αυτή την προσπάθεια ο Τ. Παπαδόπουλος επέλεξε ως Υπουργό Οικονομικών τον Μ. Σαρρή, έναν σοβαρό τεχνοκράτη που εργαζόταν στη Διεθνή Τράπεζα. Αυτή η επιτυχημένη επιλογή συνέβαλε αποφασιστικά στην ομαλή ένταξη της Κύπρου στην ευρωζώνη.

Στις 17 Φεβρουαρίου 2008 το εκλογικό σώμα σε ποσοστό 70% αποδοκίμασε την πολιτική του. Το τέλος της ζωής του στις 12 Δεκεμβρίου 2008 σηματοδοτεί και το τέλος της παρουσίας των επιγόνων Μακαρίου στα ηνία της κυπριακής πολιτικής σκηνής

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΡΙΣΤΟΦΙΑΣ

Βιογραφία

Γεννήθηκε στο Κάτω Δίκωμο της επαρχίας Κερύνειας στις 29 Αυγούστου 1946. Είναι έγγαμος με την Έλση Χηράτου. Έχει δύο κόρες και ένα γιο. Σπούδασε στο Ινστιτούτο Κοινωνικών Επιστημών της Μόσχας. Το 1977 εξελέγη ΓΓ της ΕΔΟΝ, θέση την οποία κατείχε μέχρι και το 1987. Μετά το θάνατο του ΓΓ του ΑΚΕΛ Εζεκία Παπαϊωάννου η Κεντρική Επιτροπή τον εξέλεξε Γενικό Γραμματέα της στις 22 Απριλίου 1988. Στη θέση αυτή επανεξελέγη άλλες τέσσερις φορές, το 1990, το 1995, το 2000 και το 2005.

Πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων το 2001 με τις ψήφους ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ, ΕΔΕΚ. Το 2004 αναγορεύθηκε Επίτιμος Διδάκτωρ του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών και Πολιτικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Επανεξελέγη στη θέση του προέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων το 2006. Στις 24 Φεβρουαρίου 2008 με ποσοστό 53.36% εξελέγη πρόεδρος της Δημοκρατίας στο Β' γύρο με αντίπαλο τον Ι. Κασουλίδη.

Ανάλυση

Αδιαφιλονίκητος ηγέτης του ΑΚΕΛ για 20 χρόνια, πέτυχε να διατηρήσει την υψηλή απήχηση του ΑΚΕΛ στην κυπριακή κοινωνία σε μια περίοδο με συνεχείς αλλαγές στο διεθνές περιβάλλον. Απλός και προσιτός στους πολίτες κατάφερε να δημιουργήσει την εικόνα ενός πολιτικού της «διπλανής πόρτας». Εμπλούτισε την απήχηση του ΑΚΕΛ με το επικοινωνιακό του χάρισμα. Λόγος κατανοητός, απευθύνεται συχνά στο «μέσο» κύπριο στη δική του «γλώσσα»-απλά νεοελληνικά με ολίγη κυπριακή διάλεκτο.

Είναι γέννημα-θρέμμα του κομματικού μηχανισμού και αυτό εξηγεί τις επιφυλάξεις του απέναντι στην πολύπλοκη και δύσκολη ευρωπαϊκή πορεία της Κύπρου. Έβλεπε την πορεία και τις διπλωματικές μάχες που την συνόδευαν με τη θεωρία του «μισοάδειου» ποτηριού. Πιθανά λάθη του, τα ξεπερνούσε με σχετική άνεση. Στην πλειοψηφία του ΑΚΕΛικού κόσμου η άποψή του γινόταν πεποίθηση :«Ο Δημήτρης και λάθος να κάνει, είναι από καλή πρόθεση που τα έκανε, συνεπώς δεν πειράζει...».

Μαζικός και επικοινωνιακός, δεν κατάφερε να διαβάσει σωστά τους συσχετισμούς δύναμης στις προεδρικές εκλογές του 1993 (ήττα Βασιλείου στο Β' γύρο) και κυρίως στις προεδρικές εκλογές του 1998 (υποστήριξη στην αδύναμη υποψηφιότητα Γ. Ιακώβου και ήττα του από τον Γ. Κληρίδη). Αυτή η διπλή ήττα καθόρισε και την πολιτική του στάση στις επόμενες προεδρικές: νίκη με στήριξη στον Τ.

Παπαδόπουλο (συνεργασία ΑΚΕΛ-ΔΗΚΟ), έστω και αν διαφωνούσε με τις απόψεις Παπαδόπουλου στο κυπριακό. Στην προσπάθειά του να ισορροπήσει ανάμεσα στις αντιφατικές πολιτικές που εκπροσωπούσε η συνεργασία του με τον Τ. Παπαδόπουλο, υποχρεώθηκε να κάνει πολύπλοκους χειρισμούς που κρατούσαν αποστάσεις από τις παραδοσιακές απόψεις του ΑΚΕΛ. Αυτές οι ισορροπίες, δημιούργησαν ρήγμα στο κόμμα αυτό, κυρίως σε σχέση με χειρισμούς και αποφάσεις του απέναντι στην πρόταση του ΟΗΕ για λύση στο κυπριακό τον Απρίλιο του 2004. Η πτώση των ποσοστών του στις ευρωεκλογές του Ιουνίου 2004 ερμηνεύτηκε ως «οργανωτική κάμψη». Στην πραγματικότητα, ένα σημαντικό τμήμα της βάσης του έστειλε ένα καθαρό μήνυμα δυσαρέσκειας για τις παλινωδίες της ηγετικής ομάδας. Οι εξελίξεις στη συνέχεια, κυρίως μέσα στο 2007 έδειξαν κάτι άλλο. Ο Δ. Χριστόφιας πήρε το μήνυμα από τη βάση του κόμματός του, το αξιολόγησε με ευκρίνεια, το έκρυψε στο πίσω μέρος των κινήσεών του και με καλά μελετημένους χειρισμούς οδήγησε το ΑΚΕΛ βήμα-βήμα στη ρήξη με την πολιτική Παπαδόπουλου το καλοκαίρι του 2007 μέσω της αυτόνομης διεκδίκησης της Προεδρίας της Δημοκρατίας με υποψήφιο τον ίδιο. Η Κ. Ε. του ΑΚΕΛ στις 4 Ιουλίου 2007 ενέκρινε την υποβολή υποψηφιότητας του Δ. Χριστόφια για τις προεδρικές εκλογές του 2008. Από τα 100 μέλη της Κ. Ε. 85 ψήφισαν υπέρ της υποψηφιότητας Χριστόφια, 12 εναντίον, με τρεις αποχές. Στις 8 Ιουλίου 2007 η Έκτακτη Παγκύπρια Συνδιάσκεψη αποφάσισε με ποσοστό 92.7% να προτείνει στα κόμματα της «Τριμερούς Συνεργασίας» την υποψηφιότητα του ΓΓ του ΑΚΕΛ Δ. Χριστόφια.

Είναι ο πρώτος ΓΓ του ΑΚΕΛ που διεκδίκησε και τελικά κέρδισε σε προεδρικές εκλογές. Η επιτυχία του αυτή είναι από κάθε άποψη η πιο σημαντική που έχει σημειώσει τα τελευταία χρόνια το κόμμα του οποίου ηγείται. Το ΑΚΕΛ για δεκαετίες εφάρμοσε μια πολιτική συμμαχιών που το οδηγούσε είτε να υποστηρίζει τους ηγέτες του ΔΗΚΟ για την προεδρία του κράτους (Κυπριανού, Παπαδόπουλος), είτε ανεξάρτητες προσωπικότητες (Βασιλείου, Ιακώβου). Αυτή η πολιτική φαίνεται ότι ολοκλήρωσε τον κύκλο της το 2007 και έτσι

έλαχε στον Δ. Χριστόφια ο κλήρος να υλοποιήσει αυτή την πολύ σημαντική εξέλιξη το 2008. Έτσι το πολιτικό σύστημα της Κύπρου αλλάζει σελίδα και κάθε κόμμα φαίνεται ότι θα διεκδικεί αυτόνομα τις προεδρικές εκλογές.

Στις 20 Δεκεμβρίου 2008 από το επίσημο βήμα του Οργανωτικού Συνεδρίου του ΑΚΕΛ, ο Δ. Χριστόφιας ανακοίνωσε την πρόθεσή του να παραιτηθεί από τη θέση του ΓΓ του ΑΚΕΛ και έτσι με τον πιο επίσημο τρόπο άνοιξε ο δρόμος για τη διαδοχή του στις αρχές του 2009. Έως τότε θα ολοκληρώνει θητεία σχεδόν 21 ετών στη θέση του ΓΓ, έχοντας κερδίσει τις προεδρικές εκλογές του 2008 και δύο φορές την προεδρία της Βουλής το 2001 και το 2006.

ΝΙΚΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ

Βιογραφία

Γεννήθηκε στο Πέρα Πεδί της επαρχίας Λεμεσού στις 27 Σεπτεμβρίου 1946. Σπούδασε Νομικά στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας και του Λονδίνου. Από το 1972 ασκεί το επάγγελμα του δικηγόρου. Ιδρυτικό μέλος του ΔΗΣΥ, πρόεδρος της ΝΕΔΗΣΥ, και αντιπρόεδρος του ΔΗΣΥ.

Στις 8 Ιουνίου 1997 εκλέγεται πρόεδρος του ΔΗΣΥ, θέση που κατέχει έως σήμερα. Το 1981 εκλέγεται βουλευτής ΔΗΣΥ Λεμεσού. Είναι έγγαμος με δύο παιδιά.

Ανάλυση

Ο πολιτικός που κυριολεκτικά έπεσε από την Ακρόπολη και τελικά παρέμεινε πολιτικά πρωταγωνιστής. Ρίσκαρε το 2004 με την υποστήριξη του στο Σχέδιο Λύσης του ΟΗΕ, η μεγάλη πλειοψηφία του κόμματός του αποδοκίμασε την επιλογή του, αλλά μέσα σε χρόνο ρεκόρ- δύο μήνες μετά- κατάφερε να μαζέψει το υπό κατάρρευση κόμμα του ΔΗΣΥ σε μια διαφορετική πλέον πορεία. Διαθέτει μεγάλο βαθμό υποστήριξης στον κόσμο του ΔΗΣΥ, οι περισσότεροι του αναγνωρίζουν ηγετικό παράστημα, την ίδια στιγμή που οι οπαδοί των άλλων κομμάτων τον έχουν κατατάξει στην κατηγορία του πολύ αντιπαθούς, συχνά και του μισητού πολιτικού. Δεν χωράει αμφιβολία ότι χωρίς τη δική του ηγετική παρουσία το κόμμα του ΔΗΣΥ θα γινόταν κομμάτια και θρύψαλα με μια απόφαση στο κυπριακό που εμφανώς είχε πολιτικό κόστος και απευθυνόταν σε ένα κόμμα που μεγάλωσε μέσα στη δημαγωγία και το λαϊκισμό.

Διαθέτει κύρος στον ευρωπαϊκό χώρο και ειδικά στο χώρο που εκπροσωπεί το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα- προσέχουν την παρουσία του στις Συνόδους Κορυφής του ΕΛΚ, γι' αυτό και ο ίδιος έχει την υποστήριξή του. Αν και δοκίμασε αρκετες φορές, εν τούτοις δεν κατάφερε να βάλει τις σχέσεις του με τον Κ. Καραμανλή και τη ΝΔ σε μια πιο στέρεη βάση.

Ηγείται ενός κόμματος που βρίσκεται στα δεξιά του πολιτικού φάσματος, ωστόσο, ο πολιτικός λόγος του Ν. Αναστασιάδη είναι αξιοσημείωτα σε διάσταση με ορισμένες ισχυρές παραδόσεις του χώρου αυτού. Το φιλελεύθερο στοιχείο στο λόγο του, υπερισχύει του δημαγωγικού γι' αυτό και συνέβαλε όσο ουδείς άλλος στην ιδεολογική πρόοδο του ΔΗΣΥ, στη μετατόπισή του σε πιο ευρωπαϊκές πρακτικές. Ωστόσο πρέπει να σημειωθεί ότι δεν επέδειξε ενδιαφέρον για την «εσωτερική» αναζωογόνηση του ΔΗΣΥ, η πρόοδος στο βαθμό που συντελείται συνδέεται με τις δικές του ομιλίες και παρεμβάσεις καθώς και στην προσωπική του επαφή με στελέχη του κόμματός του.

Στην προσπάθειά του να μην αφήσει τον ΔΗΣΥ χωρίς συμμαχίες, δοκίμασε το 2002, το άνοιγμα στην υποψηφιότητα του προέδρου του

ΣΚ ΕΔΕΚ Γ. Ομήρου μπροστά στις προεδρικές εκλογές του 2003. Το τελικό ναυάγιο της προσπάθειας αυτής, αφαιρέσε πόντους από μελλοντικές κινήσεις ή ανοίγματα του αφού υπήρχε το «κακό» προηγούμενο. Έτσι περιόρισε τις δυνητικές επιλογές του για τις προεδρικές εκλογές του 2008. Συνάντησε την απροθυμία σε μια πιθανή λύση με υποψήφιο πρόεδρο τον Επίτροπο Μ. Κυπριανού, και τελικά, μετά τον αρχικό δισταγμό, κατέληξε στην υποψηφιότητα του ευρωβουλευτή Ι. Κασουλίδη, ανθυποψηφίου του στη διεκδίκηση της ηγεσίας στο ΔΗΣΥ.

Πολιτικός που ακόμα και οι αντίπαλοί του θεωρούν ότι διαθέτει «μπέσα», κινείται περισσότερο σύμφωνα με το πολιτικό του ένστικτο, παρά με κάποιο επικοινωνιακό σχέδιο. Επιθετικός, ενίοτε και εριστικός στη δημόσια παρουσία του, δεν κατάφερε να διευρύνει την επιρροή του στην ανοικτή κοινωνία και παρέμεινε στην κατηγορία του «συναγερμικού ηγέτη». Έτσι παραμέρισε τις δικές του επιδιώξεις και στήριξε την υποψηφιότητα Ι. Κασουλίδη για τις Προεδρικές Εκλογές του 2008, αφού πρώτα φρόντισε να την περάσει από ομόφωνη απόφαση του Ανωτάτου Συμβουλίου του κόμματός του...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Βιογραφία

Γεννήθηκε στην Αμμόχωστο το 1931. Οι γονείς του μετά το τέλος του εμφυλίου πολέμου στην Ελλάδα, εγκαταστάθηκαν στην Ουγγαρία. Ο πατέρας του έλαβε μέρος στον εμφύλιο στο πλευρό των δυνάμεων

του ΚΚΕ. Διετέλεσε Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας από το 1988 μέχρι το 1993. Ιδρυτής του Κινήματος των «Ελευθέρων Δημοκρατών» και αργότερα των «Ενωμένων Δημοκρατών». Εξελέγη βουλευτής το 1996. Υπήρξε Επικεφαλής της Διαπραγματευτικής Ομάδας για την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ-1988/2003. Είναι Διδάκτωρ Οικονομικών και Επίτιμος διδάκτορας ξένων Πανεπιστημίων. Είναι παντρεμένος με τη δικηγόρο, τέως βουλευτή Α. Βασιλείου.

Ανάλυση

Στο δίλημμα «πολιτικός ή τεχνοκράτης» απάντησε με επιμονή «τεχνοκράτης». Δικαίωσε, έτσι, τους φίλους του και απογοήτευσε τους πολιτικούς του υποστηρικτές κυρίως στο χώρο του ΑΚΕΛ. Εργατικός, άνθρωπος του συγκεκριμένου, μεθοδικός και με ανοικτούς ορίζοντες βοήθησε αποφασιστικά στην υλοποίηση του ευρωπαϊκού σχεδίου της Κύπρου από τη θέση του Διαπραγματευτή για την ένταξη.

Υπήρξε στη ζωή του αυτοδημιούργητος, ένας επιτυχημένος επιχειρηματίας, αυτό το στοιχείο του έδωσε το διαβατήριο για την προεδρία (1988), και αυτό ταυτόχρονα ήταν και η πρώτη αιτία της ήττας του το 1993 από τον Γ. Κληρίδη. Πίστευε με πάθος (και το έδειχνε) στο πολιτικό του άστρο, χωρίς να ανήκει στην «τάξη» των πολιτικών. Υποτίμησε τη σημασία της εποικινωνίας του (ή και της «διαβούλευσής» του), με τους παλαιούς πολιτικούς. Τους θεωρούσε ξεπερασμένους, πολιτικούς του χθες και αυτοί με τη σειρά τους ποτέ δεν του συγχώρεσαν τη νίκη του και τελικά συνασπίστηκαν για να τον οδηγήσουν στην ήττα στο Β γύρο του προεδρικών του 1993.

Κάθε φορά που ο Γ. Βασιλείου υποστήριζε ότι στο κυπριακό αυτό ή εκείνο γινόταν «για πρώτη φορά», δημιουργούσε και τις προϋποθέσεις για να στρέψει εναντίον του τους παλαιούς πολιτικούς. Ο στενός πυρήνας των παλαιών συνεργατών του, τον εγκατέλειψε-μάλλον επιδεικτικά-μόλις αυτός έγινε πρώην. Διέπραξε το σφάλμα να δημιουργήσει δικό του κόμμα -«Ελεύθεροι

Δημοκράτες»- το οποίο, ελλείπει ζωτικού χώρου, περιορίστηκε σε πολύ μικρά ποσοστά.

Στην πενταετία Βασιλείου βελτιώθηκε η κατάσταση στον τομέα της αξιοκρατίας και οπωσδήποτε μπήκε ένα τέλος στις πρακτικές του μονοκομματισμού που επέβαλε ο προκάτοχός του Σ. Κυπριανού. Η εισήγηση που υιοθέτησε ο Γ. Βασιλείου για διορισμούς στα Δ.Σ.των Ημικρατικών Οργανισμών μέσα από λίστες που του έδιναν όλα τα κόμματα, βελτίωσε την κατάσταση, αλλά δεν έλυσε το πρόβλημα.

Στην πολιτική ιστορία της Κύπρου ήταν ο «επιχειρηματίας που ασχολήθηκε με την πολιτική», εισάγοντας στο δημόσιο βίο στοιχεία από το μάρκετινγκ και το δικό του δημιουργικό κοσμοπολιτισμό. Γνωρίζει μεγάλο αριθμό ξένων γλωσσών, πολιτικός της θερμής χειραψίας -η «καππακωτή» του έγραψε ιστορία- μπορούσε εύκολα να δημιουργήσει φιλικές σχέσεις στο διεθνή χώρο και έτσι να ακουστεί η άποψή του. Συχνά αδυνατούσε να αναλύσει τα διεθνή γεγονότα που περιέβαλλαν το κυπριακό, γι' αυτό και δεν μπόρεσε να δει με ευκρίνεια την τουρκική στάση στο κυπριακό το 1992-3. Πίστεψε ότι η λύση στο κυπριακό θα ερχόταν με τις Ιδέες και τον Χάρτη Γκάλι, αλλά αυτό δεν ήταν αρκετό. Το «βαθύ κράτος» στην Τουρκία εμπόδισε εξελίξεις και ο Τ. Οζάλ βγήκε εκτός παιχνιδιού κάτω από αδιευκρίνιστες συνθήκες.

ΓΙΑΝΝΟΣ ΚΡΑΝΙΔΙΩΤΗΣ

Βιογραφία

Γεννήθηκε στις 25 Σεπτεμβρίου 1947 στη Λευκωσία. Γιος του πολιτικού και ποιητή Νίκου Κρανιδιώτη, σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στο Διεθνές Δίκαιο και στις Διεθνείς Σχέσεις στο Χάρβαρντ στις ΗΠΑ, και στη Μεγάλη Βρετανία στο Έσσεξ. Μέλος του ΠΑΣΟΚ από το 1976. Σύμβουλος στον πρωθυπουργό Ανδρέα Παπανδρέου 1981-1984, Γραμματέας Ευρωπαϊκών Υποθέσεων στο Ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών 1984-89. Ευρωβουλευτής 1995-97. Υφυπουργός Εξωτερικών 1994-95 και 1997-99. Μέλος της ΚΕ του ΠΑΣΟΚ, 1999. Αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών από τις 18 Φεβρουαρίου 1999 έως τις 14 Σεπτεμβρίου 1999. Έχασε τη ζωή του σε αεροπορικό δυστύχημα στο Βουκουρέστι όταν το προεδρικό αεροπλάνο «Φάλκον», κατά ένα πολύ περίεργο τρόπο, έχασε απότομα ύψος.

Άφησε πίσω του πλούσιο συγγραφικό έργο. Διδάκτορας στις Διεθνείς Σχέσεις στο Δημοκρίτειο Πανεπιστημίου Θράκης.

Ανάλυση

Ο αρχιτέκτονας της ευρωπαϊκής πορείας της Κύπρου. Γεννημένος στη Λευκωσία, ευτύχησε να καταλάβει την πιο υψηλή θέση σε ελληνική κυβέρνηση που κατέλαβε ποτέ κύπριος από ιδρύσεως του νεοελληνικού κράτους-Αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών, 1999. Πολιτικός που συνεδύαζε τη δράση με τη διάνοηση, τη θεωρητική

κατάρτιση με το σχέδιο και την αποτελεσματική δράση. Είχε το εξαιρετικό προνόμιο να ανατραφεί σε ένα περιβάλλον όπου η πολιτική και η διπλωματία ήταν καθημερινοί πρωταγωνιστές- υιός του Νίκου Κρανιδιώτη, στενού συνεργάτη του Μακαρίου και για πολλά χρόνια πρέσβη στην Αθήνα. Η συμμετοχή του στο ΠΑΣΟΚ-Τομέας Διεθνών Σχέσεων- του έδωσε τη δυνατότητα να μπει στο Ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών με την ιδιότητα του Ειδικού Γραμματέα Ευρωπαϊκών Θεμάτων-1983. Με την ανάληψη της θέσης αυτής έδειξε το διπλωματικό του ταλέντο για να κερδίσει πιο ύστερα τη θέση του Υφυπουργού Εξωτερικών. Ως πολιτικός και διπλωμάτης στο διεθνή στίβο προέβαλλε τεκμηριωμένα επιχειρήματα και απέφευγε τις μονομερείς αναφορές στα «ιστορικά μας δίκαια». Έκανε αναφορές ή υπέβαλλε προτάσεις με συνδυασμούς σε κοινά συμφέροντα ή επωφελείς για πολλούς ισορροπίες όπως λ.χ η συμφωνία της 6ης Μαρτίου 1995 και με αυτή την πολιτική κατόρθωσε να αλλάξει τη μοίρα της Κύπρου. Διέθετε ευελιξία και αποφασιστικότητα γιατί δούλευε με αυτοπεποίθηση σε κάθε πρωτεύουσα. Αισθανόταν εξίσου άνετα τόσο στην Αθήνα όσο και στις Βρυξέλλες...

Σε κάθε γεωγραφικό χώρο οι ξένοι διπλωμάτες εκτιμούσαν την επικοινωνία μαζί του και όταν διαφωνούσαν μαζί του, συγκρούονταν πάνω σε επιχειρήματα, σε απόψεις, σε αρχές, σε στρατηγικές.

Στο Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδας λειτουργούσε συγκεντρωτικά, εις ότι αφορούσε την Κύπρο, ενώ σε μια κρίσιμη για τον ίδιο και για την Κύπρο περίοδο (1996/97) και σε σχέση με τις διαβουλεύσεις για τις Προεδρικές Εκλογές του 1998, δεν πήρε το ρίσκο που του αναλογούσε. Επιθυμούσε την προεδρική υποψηφιότητα στην Κύπρο. Ωστόσο, ταλαντεύτηκε αδικαιολόγητα ανάμεσα σε δύο επιλογές- «να μείνω στην Αθήνα, ή να πάω στην Κύπρο»- και τελικώς δεν έγινε κατορθωτό να είναι υποψήφιος πρόεδρος. Πιθανώς να πίστευε ότι το κυπριακό κομματικό τοπίο θα ήταν ναρκοπέδιο για τον ίδιο. Αντιλαμβανόταν ότι μερικοί δεν θα αισθάνονταν καλά εάν ερχόταν στην Κύπρο- γι' αυτό και προτίμησαν την τελική ακύρωση της υποψηφιοτήτάς του. Έτσι, όσοι είχαν στα συρτάρια τους δημοσκοπήσεις με τις οποίες ο Γ. Κρανιδιώτης

εμφανιζόταν ως βέβαιος νικητής στις προεδρικές εκλογές του 1998, απλώς τις εξαφάνισαν από τη μνήμη τους.

Άνθρωπος κατά βάση μοναχικός, με ελάχιστους φίλους, αφιέρωσε τη ζωή -από ένα σημείο και μετά- στην ελληνική εξωτερική πολιτική και τον αγώνα για τη δικαίωση της Κύπρου. Έφυγε από τη ζωή με τον πιο τραγικό, περίεργο, όσο και απίστευτο τρόπο σε αεροπορικό δυστύχημα στο Βουκουρέστι (πτώση και μη πτώση του Falcon) στις 14 Σεπτεμβρίου 1999 μαζί με τον γιο του Νικόλα. Μια αρχαιοελληνική τραγωδία στην εποχή των Falcons..